

Совецкая Беларусь

У дні, калі ўся наша краіна, ад краю да краю, вітае нараджэнне вялікай сталінскай Канстытуцыі, асабліваю радасць і ўрачыстасць перажываюць народы, якія не ведалі ў мінулым нічога, апрача прыгнечання і цемры, народы, якім Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя і левінска-сталінская нацыянальная палітыка адкрылі шырокую дарогу да адраджэння і нацыянальнага росквіту. Такім народам з'яўляюцца і беларускі.

Ад Бігосава да Негарэлага, ад Негарэлага да старадаўняга Турава, праз полацкія азёры, праз менскія лясы і ўзвышшы, праз славянскія балоты і раўніны праходзіць заходняя граніца Беларускай Совецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Да ўсхода і захада ад граніцы жыве адзін і той-жа беларускі народ; аднак, побач жывуць два процілеглыя светы: свет свабоднай творчай працы, багата і радасці і свет беспрацоўя, рабства і жабрацтва.

Багатая і слаўная Совецкая Беларусь! На шырокіх калгасных палях шумяць аўсы і пшаніца, зелянеюць лубін, каноплі і лён. Спяной стаець высокая сасновыя і лісьцевыя лясы. Балакамлёвыя бярозы, стройныя сосны, векавыя дубы, шырокалістыя клёны, граб, вяз, ясень — усе дрэвы высокакаштоўных народ ёсць у нашай рэспубліцы. На жаўтых пяках і ўзгорках шырока раскінуліся сучальныя сасновыя беры. Лясы Беларусі багаты дзікай птушкай і зьярамі. Сярод зялёных масваў, асабліва на поўначы, велічавымі люстрамі блішчаць азёры. Поўнаводныя рэкі перасякаюць краіну ва ўсіх напрамках. У цеснай даліне з высокімі берагамі раскінуўся Днепр. Валнаваты скаламі ўзнямаюцца берагі Заходняй Дзвіны. Спакойна і павольна сярод палескіх балот і азёр нясуць свае воды Прыпяць і Сож.

У даўныя часы гэтыя рэкі служылі шляхамі зносін паміж народамі і ў гісторыі Беларусі адыгралі велізарную ролю. Беларусь стагоддзямі з'яўлялася арэнай войнаў. Тут біліся рускія і літоўскія князі, тут ваявалі польскія каралі і маскоўскія цары, тут праходзілі полчышчы шведаў і татарскія орды; налі Беларусі тапталі салдаты Напалеона, і тысячы іх засталіся захаўсёды ў водах Берэзіны.

70 проц. народу было неписьменным. Асобныя сёлы, вёскі ў рэзультат прыгнечання і бягот выраджаліся.

Лясістая і балотыстая частка Беларусі — Палессе — была абвешчана дзікай мясцовасцю, заселенай дзікімі людзьмі. У лесе, на астравах сярод балот жылі палешукі. Патрыярхальны ўклад гаспадаркі і патрыярхальныя адносіны захоўвалі тут поўную сваю сілу. Балоты, камары, зморваючая прапа асуджалі чалавека на заўчасную смерць.

У імперыялістычную вайну палі Беларусі зрэзалі асобы, бліндажы. Усіх здаровых забралі праліцаваць кроў «за веру, дара і баць-

ва. Дзюны і хвалыты сядуць «явольшкі» гэты прыгожы, жыццерадасны нацыянальны беларускі тэатр.

Адмысли ў мінулае сумныя заўшныя песні прыгону (прыгоннага права). Жыццё беларускага народу становіцца ўсё лепшым, больш багатым, радасным. Выдатныя якасці беларускага сялянства — працавітасць, часнасць, тысцяліва — з усёй сілай праявіліся пры калгасным ладзе.

Совецкая ўлада дала калгасам зямлю навечна. А ў Заходняй Беларусі сялян пазбаўляюць мізэрных кавалачкаў зямлі і аддаюць іх хаты, жывёлу і зямлю вартавым сабакам польскага фашызма — аса-

старшні калгасаў Бялкі, Бейна, брыгадзір Клішэвіч і сотні іншых паказваюць прыклады сацыялістычных адносін да працы.

У нас 74 ордэнананосцы, якія працуюць у сельскай гаспадарцы, і 35 ордэнаносцаў — у прамысловасці і на транспарце.

Аб даваеннай прамысловасці няма чаго і гаварыць. Бо ў краіне было толькі некалькі ззесяткаў саматужных і поўсаматужных заводаў, вярней майстэрняў.

У Совецкай Беларусі ўзельная чага прамысловасці ў народнай гаспадарцы складае 74 проц.

Беларускі лес раней драпежніцкі вырубася памешчыкам. Цяпер з гэтыя лесу мы робім каштоўнейшыя рэчы.

З беларускай асіны і сасны вырабляюцца найлепшы шоўк на Магілёўскай фабрыцы штучнага валакна. Пяць фабрык заняты вытворчасцю паперы. Дзесяткі буйных праліпрямстваў вырабляюць высокакачэсную паперу. На бабруйскім лесанільным камбінате робяцца сотні стандартных замоў і будаўнічыя матэрыялы.

Мазыркія пяскі ідуць для вырабы добрага шкла на буйнейшым механічным заводзе ў Гомелі. Непраходныя асініўскія і іншыя балоты дошчаны і даюць штогод мільёны топ торфу. На асініўскіх-жа балотах пабудавана магутная электрастанцыя імя таварыша Сталіна, энергія якой карыстаюцца тры прамысловыя цэнтры Беларусі (Віцебск, Магілёў, Орша). Створаны зусім новыя галіны прамысловасці з першакласнымі фабрыкамі. Беларускія запалкі, якія вырабляюцца на палі занаванабудаваных фабрыках, ядомы і за межамі Совецкага Саюза. За першую пяцігодку пабудаваны буйныя швейныя і трыкатажныя фабрыкі.

Абутковая прамысловасць рэканструявана і створаны новыя праліпрямствы. Вырасла буйная канцэпска-прамысловасць у Менску, Гомелі і ў іншых мясках.

Нашы металапрацоўчыя заводы вырабляюць складаныя машыны: тарфяныя камбайны, свідравальныя, стругальныя варштаты і інш. Зараз распрацоўваецца праблема газіфікацыі і каксавання торфу. Вырашэнне гэтай праблемы выкліча далейшае бурнае развіццё нашай прамы-

вікі-сталаваўны Скабло, Розенберг і іншыя. Цяпер ёсць у Беларусі жўрэйскія калгасы, у якіх жўрэі, ударнікі падёў, разам з беларускімі калгаснікамі змагаюцца за культурнае і заможнае жыццё.

Здаўна драўняй лічылася беларуская зямля. На вузкіх палосках, раздзеленых паліновымі межамі, на пшанчаных і балотыстых землях, куды быў адціснут панамі і памешчыкамі беларускі селянін, цяжка было нават пры велізарнай запраце працы атрымаць ураджай.

Цяпер высокія ўраджай дае беларуская зямля. 86 проц. усіх сялянскіх гаспадарак — у калгасах. Велізарную дапамогу ў рэканструкцыі сельскай гаспадаркі і ва ўзбраенні яе перадавой тэхнікай аказалі беларускаму сялянству вялікі рускі народ, партыя і ўрад і асабіста таварыш Сталін. Буйнейшае значэнне мела пастанова партыі і ўрада аб далейшым уздыме сельскай гаспадаркі ў нячорназемнай паласе. У 1928 годзе ў Беларусі было 102 трактары. Зараз — звыш 6 тыс. трактараў, у тым ліку 300 магутных «сталіншаў». Упершыню ў гэтым годзе на ўборцы багатага калгаснага ўраджая, — а ўраджай у гэтым годзе чакаем сапраўды багаты, — будуць працаваць на беларускіх палях 120 камбайнаў. Калгасы Беларусі маюць звыш 500 уласных грузавых аўтамабіляў.

Калгасныя ўраджай са старымі не параўнаць. Калгас «Чырвоны партызан» у мінулым годзе атрымаў 25 цэнтнераў ячменю і 24 цэнтнераў ячменя з гектара. Калгас імя Молатава атрымаў 16 цэнтнераў жыта з гектара. Калгас «Будаўнік» атрымаў 18 цэнтнераў азімай і 18,5 цэнтнераў яравой пшаніцы з гектара. Калгас «Чырвоныя враты», дзе працуе брыгадзірам ордэнаносцаў Знакаў, атрымаў 29 цэнтнераў ячменя з гектара.

Залапісты беларускі лён ідзе на ільнопразільныя фабрыкі Саюза і на экспарт.

Да рэвалюцыі, у 1916 годзе, Беларусь засявала 94 тыс. гектараў ільном. У 1936 годзе засеяна ільном 243 тыс. гектараў. У калгасах Беларусі зараз 268 звенняў змагаюцца за атрыманне ў гэтым годзе тоны ільновалакна з кожнага гектара. Ужо ў мінулым годзе лепшыя калгасныя брыгадзіры дабіліся

З поўным тэкстам дакумента можна
азнаёміцца ў бібліятэцы